

Nawoord van de uitgever

Vorig jaar april stuurde een nog altijd onbekende man zijn dagboek naar mij toe. Deze zending had hij de dag ervoor aangekondigd tijdens een wandeltocht op een fraaie locatie in Nederland. Waar dat was, is niet van belang, omdat het aan dit nawoord niets toevoegt. Ook zijn naam doet er niet toe, want die vertelde hij mij niet in de krap vijf minuten die we elkaar spraken. En een kans om dat te vragen, kreeg ik niet. Voor ik er erg in had, verdween hij even snel uit mijn leven als hij erin was opgedoken. Ondanks wekenlang speuren, kon ik zijn identiteit niet achterhalen. In het dagboek staat nergens zijn naam; zelfs zijn voornaam niet.

Van horen zeggen, wist hij dat ik overwoog om op bescheiden schaal boeken uit te gaan geven. Dit klopte. Ik wilde dat samen met iemand doen, die evenals ik gepensioneerd weduwnaar is. Beide zaten wij in een te lege periode van ons leven. Het uitgeven van boeken leek ons leuk, maar ze moesten dan wel een spraakmakende inhoud hebben.

Zulk soort werken laten gevestigde uitgevers dikwijls liggen, omdat ze daarmee niet de gewenste winstmarges denken te halen. Kortzichtig, vinden wij. De enige eis die wij aan onze uitgaven besloten te stellen, is dat ze prettig moeten lezen. Over literaire kwaliteiten willen we ons niet bekommeren. Dit vinden we onnodig. Aan elke vorm van transcendentie hebben wij lak. Voorts vragen we ons af, wie mag bepalen welke pennenvrucht wel of niet literair is. Aan onze activiteiten hoeven we niet echt te verdienen. Voor alles willen we een leuke bezigheid. Het is voor ons al oké als het geld terugkomt, dat erin wordt gestopt. Passend in deze filosofie moeten auteurs dan wel genoeg nemen met kleine oplagen en krappe royalty's. Het beschikbare werkkapitaal is beperkt. Echter, mocht een boek leuk of zelfs goed verkopen, dan gaan we de winst gelijkelijk met de schrijver delen.

Zo ongeveer hadden we iedereen in onze directe omgeving over onze plannen verteld, en hen aangespoord die door te vertellen. In ons collectief zou ik mijn kennis van publiceren inbrengen. Hij zijn ervaring met ondernemen. Voorts is hij de woordvoerder naar de buitenwereld. In zowel dit nawoord als op de website wenst hij echter op de achtergrond te blijven, en niet bij naam genoemd te worden.

De dagboekschrijver wilde niet zeggen hoe hij aan de informatie over onze plannen was gekomen. En evenmin hoe hij wist waar hij me op onze eerste en tevens laatste contactdag kon vinden. Dit was via via gegaan, wilde hij enkel kwijt. Dat het een omweg was, mogelijk een grote, kon kloppen. Bij mijn speurtocht naar zijn identiteit heb ik geen enkele link kunnen vinden tussen hem en mensen aan wie ik over de plannen had verteld. Wel staan in het dagboek passages hoe hij dat te weten had kunnen komen. Maar die mogelijke verklaring is zo buitenissig dat ik het nog altijd niet geloof. Wel kan die uitleg verklaren waarom hij tijdens ons gesprek opvallend vaak naast hem keek. Alsof onzichtbaar voor mij zich daar iets of iemand bevond. Al die vreemde dingen samen maken deze geschiedenis mysterieus. Ja, zelfs bizar. De dagboekschrijver vond dat laatste kennelijk zelf ook, want hij gebruikte die typering voor zijn belevenissen meermaals in zijn tekst.

Op de dag van het wandelevenement was ik verbaasd zo vlot over mijn uitgeefplannen aangesproken te worden. Nog geen maand was ik die aan het ventileren. Niet veel mensen konden het dus weten. Ik wilde de intenties voor mijn nieuwe hobby uitsluitend mondeling wereldkundig maken. Niet met een wervende tekst op papier. Zo stopte ik af dat het redactie-adres te wijd werd verspreid, en voorkwam ik overspoeld te worden met manuscripten. Ik had een leuke bezigheid voor ogen. Geen werk. Mijn vrees voor het laatste bleek ongegrond, want tot op heden is het dagboek het enige stuk tekst die ik ongevraagd kreeg toegestuurd. Enkel mondeling het gerucht verspreiden dat je opzienbarende boeken uit wil gaan geven, lijkt geen goede weg om daar echt de kans voor te krijgen.

Toch hoef ik zo niet meer naar spraakmakende teksten te speuren. Mede dank zij de mysterieuze dagboekschrijver ben ik nu plezierig bezig op een manier die ik wenste.

Ik had verkondigd boeken uit te willen geven, die stof konden doen opwaaien. Dit gaat beslist op voor de confronterende geschiedenis die in het dagboek staat beschreven. Hoewel, met *confronterend* druk ik me te mak uit. *Bizar* is absoluut een betere typering; dit ik schreef al. Ik vond het verhaal zelfs zo buitenissig dat ik er weken over heb nagedacht om verder mee te gaan. Vooral omdat de dagboekschrijver op onze enige contactdag beweerde, dat alles wat erin stond echt was gebeurd. Hij voegde eraan toe, dat hij dacht dat zijn belevenissen waarschijnlijk ongelofelijk gevonden zouden worden. Die inschatting gaat zeker op voor mij. Ik heb echter meer onwerkelijke verhalen gelezen, waarvan werd beweerd dat ze op ware feiten berustten. Het dagboek vond ik daar prima tussen passen.

Aan zonderling gehalte overschaduwden werkelijke gebeurtenissen meer dan eens verzonnen verhalen. Wie ervoor openstaat, weet dat veel in deze wereld niet is wat het lijkt. Deze geschiedenis is een sprekend voorbeeld. Wat mij mede deed besluiten dit relaas uit te geven, was dat de beschreven belevenissen zeldzaam gaven passages bevatten over het persoonlijke leven van de dagboekschrijver. Hierdoor vond ik het geheel zowel bizar als wonderlijk mooi. Door deze ambivalente mix won het verhaal voor mij aan geloofwaardigheid. Dit deden eveneens de verwijzingen naar websites over het bestaan van andere hominide wezens. Toch blijf ik een vraagteken zetten bij zijn uitspraak: *'waar gebeurd'*. Dit heb ik met een volzin op de voorkant van de boekomslag tot uitdrukking gebracht. Het is aan de lezer om aan de inhoud van dit boek enige mate van werkelijkheid toe te kennen.

Tijdens de wandeling gaf de dagboekschrijver mij het recht op elke vorm van publicatie. Op zijn auteursrecht wilde hij geen aanspraak maken. De bestemming van het geld dat het boek mogelijk opbracht, mocht ik bepalen. Hij had wel twee wensen wanneer ik zou besluiten het uit te geven. Als eerste wilde hij in het boek vermeld hebben aan wie het werd opgedragen. Voorts wilde hij de auteursnaam bepalen. Dit was een camouflagenaam, zoals hij die noemde. Omdat ik hem na die ene dag nooit meer heb gezien, was het beetje dat we bespraken de enige informatie-uitwisseling met hem. Iets over hem te weten komen, kwam ik toen niet, maar bleek niet nodig om hem beter te leren kennen. Na het lezen van zijn belevenissen, weet ik veel over zijn ongewone leven, en lijkt het wel of ik hem jaren heb gekend.

Zijn wensen zijn uitgevoerd. Dit boek is opgedragen aan Klaartje, zijn eeuwige vlam, en een ieder die onder de verzamelnoemer *'onze kinderen'* valt. Op de omslag en in het boek prijkt als auteursnaam Beth Wheter of β Wheter. Uit te spreken als: *betweter*. Voor dit laatste

had hij een reden, die hij in de tekst had verwerkt, vertelde hij nog. Vrijwel meteen erna stapte hij mijn blikveld en leven uit. Een poosje dacht ik dat zijn eigennaam in de camouflagnaam versleuteld zat. Maar hoe ik die ook heb zitten ontleden en binnenstebuiten keren, een passende naam kon ik er niet in ontdekken. Waar deze geschiedenis zich heeft afgespeeld, kon ik evenmin achterhalen. Alleen dat het voor het overgrote deel in Nederland was. In welke stad of streek viel uit de tekst niet op te maken. Zelfs achternamen van de opgevoerde personages konden me daar niet bij helpen. In het dagboek staan enkel voornamen vermeld.

Het werk was met de hand geschreven en de tekst prima te lezen. Ik vond het handschrift zelfs té netjes. Het leek een herschrijving van het origineel. Uit de tekst bleek dat de dagboekschrijver hiervoor in principe ruimschoots de tijd had. De namen van alle genoemde personages kunnen dus fictief zijn. Ook die van Klaartje. Misschien koos hij voor de camouflagevoornaam Beth omdat zij zo heette; of Elisabeth of zoiets. En misschien heeft de achternaam Wheter iets te maken met het feit dat zij hoogbegaafd was. Maar dat is allemaal speculeren. Zo redenerend kan de hele inhoud van dagboek fictief zijn. Zelf denk ik dat absoluut niet, omdat de onbekend gebleven man geloofwaardig op mij overkwam.

Anders dan het schrift, was het taalgebruik aan de matige kant, wat het verhaal niet prettig leesbaar maakte. Dit was naast *spraakmakend* de enig andere eis die wij aan onze uitgaven stelden. Het moest totaal herschreven worden. Hoewel ik verdienstelijk een stuk proza kan vervaardigen, lukt me dat niet een compleet boek lang. Dus moest ik op zoek naar een woordkunstenaar die dat wel kon. Lang zoeken hoefde ik gelukkig niet. Ik liep iemand als het ware tegen het lijf, en die wilde graag samenwerken toen ik erom vroeg.

Op uitdrukkelijk verzoek van die creatieveling zeg ik niet of het een man of vrouw is. Omdat de dagboekschrijver een man is, stelde ik de auteur voor om *'haar'* naar de buitenwereld als vrouw te presenteren. Louter ter afwisseling. Hiermee stemde *'zij'* in. Ze besloot de camouflagnaam van de dagboekschrijver te adopteren. Vooral omdat de universele aard ervan beviel, maar ook omdat de voornaam haar aangenomen status van *'schrijfster'* bevestigde. Wie meer wil weten over haar motieven voor het overnemen van die naam, en hoe onze nog altijd gaande samenwerking tot stand kwam, verwijst ik naar onze website: www.dieesbron.nl.

Voor zij aan haar taak van herschrijven van het dagboek begon, discussieerden we over het perspectief van waaruit deze bizarre geschiedenis verteld moest worden. Omdat een dagboek een chronologische autobiografie is, wilde ik zowel de vertelling vanuit de eerste persoon als tijdsorde handhaven. Zij vond chronologisch echter saai. Af en toe heen en terug in de tijd springen, maakte het geheel dynamischer, bepleitte ze. Hiermee was ik het snel eens. Voorts meende ze dat wanneer je zulke tijdsprongen maakte, het mooier was als je dat vanuit de invalshoek van een derde persoon deed. Dit standpunt bestreed ik, en noemde enkele boeken waarin vertellingen met tijdsprongen en eerste persoonperspectief prima waren gelukt. Ze gaf me gelijk. En zo kwamen we tot een compromis.

Dat het een jaar heeft geduurd om van dit verhaal een boek te maken, komt omdat er veel werk aan zat. Zeker voor personen voor wie uitgeven totaal nieuw is. Het dagboek kreeg ik toegestuurd als een pakketje van drieëndertig volgeschreven schriften. Dertien gingen over de opwekkende begintijd van de dagboekschrijver en zijn Klaartje. Elf beschreven hun laatste gezamenlijke jaren, die meest veel droever waren. In negen schriften had hij het bizarre deel

van zijn leven opgetekend. Honderden pagina's tekst moesten dus geredigeerd, gecomprimeerd en ineen geschoven worden. Vooral het tweede dagboekdeel van elf schriften moest flink worden ingekort, omdat er teveel identieke passages in zaten. Voorts moest de chronologie eruit. Niet makkelijk was ook om dialogen in te bouwen, omdat die in het dagboek niet voorkwamen. We vonden dat echter nodig om de vertelling levendiger te maken. Veel tijdrovend ambachtelijk werk dus, maar over het eindresultaat ben ik ronduit enthousiast.

Vlak voor de eerste proefdruk verdwenen de dagboekschriften uit een afgesloten archiefkast. Ik heb overal gezocht, maar ze niet terug kunnen vinden. Een feit waar ik me bij heb neergelegd. Het heeft het mysterie rond hun inhoud en schrijver wel flink vergroot, want in het slotstuk van zijn relaas werd gesuggereerd dat zoiets ging gebeuren. Hoewel die indicatie de aanspraak van '*waar gebeurd*' krachtiger maakt, overheerst in mij het vraagteken dat ik erbij zette, en op de omslag van het boek tot uitdrukking bracht. Dit deed mij besluiten het boek als roman te publiceren.

Juni 2008

Benick Broess, uitgever